

KMETOVALEC

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu.
Člani Kmetijske družbe dobivajo list
brezplačno. Cena listu za nečlane
20 Din. za inozemstvo 30 Din letno.

Posamezna številka stane 1. Din.
Uredništvo in upravnništvo je v
Ljubljani, na Turjaškem trgu št. 3.
Urejuje Viljem Rohrman.

Štev. 6.

V Ljubljani, 31. marca 1928.

Leto XLV.

VSEBINA: Tomasova žlindra in rudninski superfosfat. — Snetjavost ovsa. — Koruzna snet. — Uničevanje plevela pri ovsu in ječmenu s pomočjo fino zmletega kajnita. — Suho cepljenje (stratificiranje) trt. — Enostaven način napeljave hmelja. — Koreninske pritlike ali živice hmelja. — O prodaji lesa v kmečkem gozdu. — Kmetijska kino-predstava v Brežicah. — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Tomasova žlindra in rudninski superfosfat.

Inž. Bogdan Pahor.

Čeravno imamo med fosfatnimi gnojili še precejšnjo izbiro, ostaneta vendar le **Tomasova žlindra** in **rudninski superfosfat** glavna zastopnika te važne skupine rastlinskih gnojil. Težko pa je izreči, katero izmed obeh omenjenih gnojil je važnejše, ker vsako zase zasluži svoje posebno uvaževanje. **Svoje najboljše uspehe sta pokazali že ponovno obe gnojili.** Tomasova žlindra in rudninski superfosfat vsebujeta kot rastlinsko hranilno snov: **fosforovo kislino**. V tem sta si torej oba popolnoma slična. Nista pa slična glede načina uprabe in po svojih splošnih lastnostih. **Tomasova žlindra je težje raztopno in lugasto gnojilo; superfosfat pa lahko raztopno in kislo gnojilo.** Iz teh lastnosti pa predvsem izvira njihova prej omenjena nenadomestljivost tam, kjer zahtevamo eno ali drugo izmed navedenih lastnosti.

Zato bo na močvirnatih tleh uporabljal kmetovalec izključno le **Tomasovo žlindro**, ravno tako v prvi vrsti pri gnojenju travnikov. Naši travniki so kolikor toliko mahoviti. Imajo poleg tega gosto in močno zakoreninjeno rušo, ki jačji dostop zraka otežkuje. Zaradi pomanjkanja izdatnega zračnega obtoka se lahko razvijajo v travni ruši tudi razne humozne kisline, ki nepovoljno vplivajo na rast trave in na razvoj prepotrebnih talnih bakterij. **Za odstranjenje teh nevšečnih kislin pa ni bolj pripravljena in obenem hranilnega sredstva, kot je Tomasova žlindra.**

Delovanje Tomasove žlindre je sicer bolj počasno, vendar pa izdatno, krepko in mnogostransko. Poleg apna in fosforove kisline, igra precejšnjo vlogo tudi **kremenčeva kislina**. Nadalje pa tudi **mangan in magnezija**, ki vzbujata v rastlini slast do hrane in jačita vpliv gnojenja.

V rudninskem superfosfatu pa je skoro vsa fosforova kislina v vodi raztopna. Vsa hrana se potem takem na mah nudi rastlini. Ta lastnost superfosfata nam je na njivi kaj dobrodošla, kjer hočemo priti hitreje do večjih uspehov, pri istočasni kratki rastni dobi, kakor pri ajdi in dr. Pa tudi tam, kjer zahteva rastlina v gotovi dobi veliko razpoložljive in lahko dostopne fosforovokisle hrane. Tako n. pr.

pri žitu, ki mora imeti ob času tvorbe zrnja veliko fosforja na razpolago.

Kisli značaj fosforove kisline ne škoduje toliko njivskim rastlinam in talnim bakterijam, ker se ni bati nastajanja večjih množin humoznih kislin, to pa zaradi tega, ker ima zrak več dostopa v širše plasti zemlje.

Svojo veliko prednost kaže superfosfat s svojim hitrim učinkovanjem pri njegovi uporabi kot naglavno gnojilo za šibke in slabo uspele posevke žita pri istočasni uporabi čilskega solitra.

Z navedenim pa nočem zanikati uporabnost **Tomasove žlindre** za njivsko gnojenje. Tudi v **Tomasovi žlindri** imamo **najboljše njivsko gnojilo**. Samo paziti je treba, da je **žlindra dovolj fina** in da jo kolikor mogoče temeljito premešamo z zemljo.

Pogosto pa našim njivam primanjkuje apna, kar povzroča, da kažejo take njive vsled preobilih humoznih kislin bolj kisli značaj. Za take njive se **Tomasova žlindra** najbolj priporoča, ker ona vsaj deloma veže, odnosno poravnava slab vpliv takih kislin ali jih, v najboljšem slučaju, vsaj ne pomnožuje kot se to pogosto dogaja pri superfosfatu.

Če pravilno presojava lastnosti enega ali drugega izmed navedenih gnojil, ne bo težko odločiti se v danem slučaju za eno ali drugo gnojilo.

Neizpodbitno dejstvo pa ostane, da predstavlja **Tomasova žlindra nenadomestljivo in najboljše gnojilo za barska, močvirnata in kisla tla.** Potem tudi za **travnike, pašnike in deteljišča**, na katerih deluje po več let. Nadalje tudi tam, kjer se bojimo, da so tla preveč kisla ali da niso zadostno preskrbljena z apnom, poslužujemo se rajše žlindre, nego superfosfata. Na peščenih tleh pa porabljammo dosledno le **Tomasovo žlindro**.

Pri uporabi **Tomasove žlindre se izboljša tudi naša krma**, ker pride vanjo več apna in fosfora. V naših hlevih si s tem ohranimo zdravo in krepko živino, ki ne bo več podvržena kostolomnici in drugim sličnim kostnim boleznim in nadlogam.

Za gnojenje s **Tomaževo žlindro** je še vedno čas. Posebno trošenje žlindre na sneg se je izkazalo kot posebno učinkovito, ker snežnica pronica počasi v zemljo in lepo porazdeli gnojilo med zemeljske plasti. Isto velja seveda tudi za rudninski superfosfat.

Zato, kmetovalci, poslužujte se pridom in v prvi vrsti takih gnojil, ki imajo **zajamčeno in dokazano najboljši uspeh**. Tak uspeh pa sta dokazala v prvi vrsti in največ primerih ravno **Tomasova žlindra in rudninski superfosfat**.

Denar, ki ga boste izdali za eno ali drugo gnojilo, bo dobro naložen. Danes ni umetno gnojenje nikaka loterija več, marveč samo dobra hranilnica, ki nam prinaša z višjimi pridelki, najlepše obresti.

Snetjavost ovsa

Na ovsu imamo dve vrsti sneti, in sicer golo prasnato snet (*ustilago avenae*) in pokrito prasnato snet (*ustilago laevis*). Obe sta si docela podobni. Latje ovsa je takoj, ko se pojavi, že snetjavo, t. j. namesto cvetov se pojavijo le neka črna masa, pokrita s svetlo sivo kožico. Pri goli sneti se ta kožica hitro pretrga in veter raznese omenjeno črno maso, trose te bolezni, na vse strani in se na ta način okuženje hitro širi. Pri pokriti sneti pa ta kožica poci tedaj, ko oves dozori ali pa sele pri mlačvi. Troši te bolezni ostanejo na zrnju, pridejo s semenom zopet v zemljo in tako je oves, ako rabimo vedno domače seme, čim dalje bolj snetjav.

Dasi je pri pšenici prašenje semena zoper snet enostavnejše, cenejše in izdatnejše ter zanesljivejše kakor namakanje, pride za oves le namakanje v postev. Prašenje ovsa zoper snet se namreč, dosedaj vsaj, ni obneslo. Vzrok tiči največ v okolnosti, da se prah le slabo prime ovsenega zrna ter so tudi klice te bolezni globokeje v zrnju in mora dotično sredstvo vplivati več časa, da jih zanesljivo uniči. Torej edino le z namakanjem semena moremo obvarovati oves snetjavosti, in sicer z namakanjem v takem sredstvu, ki zanesljivo uniči vse trose snetne glive. Z raztopino modre galice se dosežejo se slabši uspehi kakor s prasenjem. Najboljše sredstvo zoper snet na ovsu so razni preparati živega srebra. Sicer se priporoča tudi namakati v raztopini formalina ali seme na kupu poskropiti s to raztopino in pokriti z vrečami; pri tem se namreč razvije formaldehyd, strupen plin, ki res uniči klice sneti, ali le prerad tudi kaljivost ovsa, zlasti še, ako se ne more tega semena takoj posejati. Prej se je sicer formalin sploh dosti uporabljal zoper snetjavost, ali nevarnost uničenja kaljivosti semena je tako velika, da se je uporaba formalina opustila in se tudi zoper snet na ovsu ne more priporočati. Zito in tudi oves, namakan ali tudi škropljen z formalinom, počasi kali, ostane redek in da slabe pridelke. Preparati živega srebra pa delujejo zanesljivo tudi zoper snet na ovsu, seveda pa ne zadostuje seme samo poskropiti s tem sredstvom, temveč ga je namakati v kadi, kakor je točno označeno v navodilu za dotično sredstvo. Prav dober preparat živega srebra je higosan, naš domač izdelek, ki zanesljivo uniči vse klice sneti tudi na ovsu, kaljivosti semena pa ne, temveč jo celo znatno pospešuje. Oves, namakan v raztopini higosana, hitro kali, se bujno razvija in da obiln pridelok. Ker povzroča snet na ovsu vsako leto ogromno škodo, priporočati je oves za seme pred setvijo namakati v higosanu.

Dolinar.

Koruzna snet.

Tudi na koruzi imamo snet, in sicer takozvano koruzno, bulasto ali kepasto snet (*ustilago maydis*). Na vseh delih koruzne rastline, v prvi vrsti pa na storžu, opazimo večkrat manjše, včasih pa tudi prav velike bulaste izrastke, ki so v začetku prevlečeni s tenko, sivo kožico. Ko ta kožica pozneje razpoči, raznese veter črn prah (klice te bolezni) na druge koruzne rastline, kjer se pojavijo zopet podobni izrastki. Ako napade bolezen koruzne storže, ostane pridelok koruze prav majhen. Koruzna snet se širi na dva načina, tako da razločujemo **klično** in **zeleno okuženje**. Klično okuženje je enako onemu pri sneti pšenice in ovsa: troši bolezni dospejo na zrno, s tem prihodnje leto zopet v zemljo, kjer kalijo in okužijo rastlino; klično okuženje služi torej ne samo za širjenje, temveč tudi za prezimovanje in ohranitev te bolezni. Zeleno okuženje pa služi le za širjenje bolezni: omenjene bule se pojavijo na koruzi, ko je ista še zelena, razpočijo se in veter raznese trose na zdrave rastline; na vsakem delu rastline, kamor dospe klica, se pojavi, ako je koruza še zelena, hitro nova bula, ki prav znatno ovira vso rast.

Kakor imamo pri koruzi dve vrsti okuženja, se moramo zoper snet tudi boriti na dva načina. Glavno je, da seme pred setvijo namakamo v raztopini higosana. Prašenje semena se ne obnese. Higosan uniči klice sneti ter pospešuje kaljivost in razvoj koruze. Vkljub temu pa lahko še opazimo tu in tam kako bula v koruzi, ker se je okužila s sosednjih njiv. Te rastline moramo takoj izrjaviti in uničiti, da se okuženje ne širi dalje.

Dolinar.

Uničevanje plevela pri ovsu in ječmenu s pomočjo fino zmletega kajnita.

Divja redkev ali njivska redkvica („Hederich“, „Raphanus“) in drugi škodljivi plevel nam v mesecu juniju in juliju pri ovsu in ječmenu povzroča veliko škodo, ker odteguje zemlji hranilne snovi in vlago, ki so njima namenjena.

Pri nas se dosedaj žal še vse premalo prizadevamo, da bi ta škodljivi plevel pravočasno uničili. V drugih naprednih državah pa to že davno delajo s pomočjo fino zmletega kajnita, in sicer na sledeči način:

Fino zmleti kajnit naj se shrani, dokler ga ne potrebujemo, na suhem prostoru. Raztrositi ga moramo vedno zjutraj, med 5 in 6 uro, na rosne rastline in tedaj, ko so rastline **divje redkve** še male in imajo komaj tri do štiri liste. Raztrositi ga je z roko. Približno 400 kg fino zmletega kajnita zadostuje za en oral. Kratko po raztrošenju že vidimo, kako plevel zveni, medtem ko žito bolje in bujnejše raste.

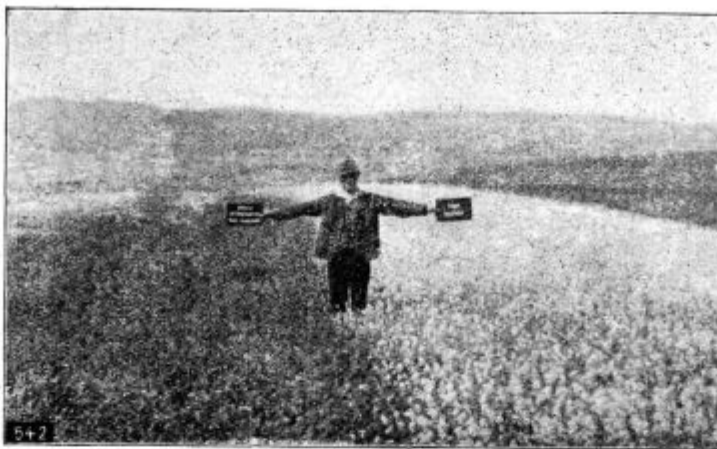
To si razlagamo tako-le: Divja redkev ima na listih precej dolge dlake, tako da fino zmleti kajnit, ki smo ga raztrosili, obvisi na teh dlakah. Ker trošimo kajnit samo ob rosi, torej tedaj, ko so **rastline** mokre, se kajnit takoj raztopi in ta slana voda uniči stanice nežnih, mladih listov. Mali listi žita pa nimajo

dlake, vsled tega kajnit ne obvisi na listih, temveč pade na zemljo; kajnit ne škoduje, temveč koristi.

Na navedeni način smo uničili plevel in obenem žito dobro pognojili z umetnim gnojilom. Fino zmleti kajnit ima namreč 13—15% čistega kalija. Ako gnojimo s 400 kg fino zmletega kajnita, je isto, kakor da bi gnojili s 125 kg 40% kalijeve soli.

Ta način uničevanja plevela in obenem gnojenja se je pri vseh poskusih izborno obnesel in zaradi tega ta način zatiranja plevela našim kmetovalcem najtopleje priporočamo.

Fino zmleti kajnit se dobi pri Kmetijski družbi v Ljubljani in je naročila takoj izvršiti. 100 kg fino zmletega kajnita stane z vrečo loko Ruše 87 Din.

Pod. 17. Uspeh z zatiranjem njivske redkvice s kajnitom.

Suho cepljenje (stratificiranje) trt.

K uspešni obnovitvi vinogradov spada poleg pravilne izbire cepičev brez dvoma tudi cepljenje trt. Dosedanji vinogradi so bili z malimi izjemami cepljeni na zeleno. Danes ko je čas zlato in je pri zelenem cepljenju silno negotov uspeh, posebno v mrzlih in mokrotnih letih, je potrebno, da se poprimemo rajši suhega cepljenja ali stratificiranja trt. Sadiji smo tu in tam nekaj na suho cepljenih trt, ali za te trte ni bilo posebnega zanimanja z enostavnega vzroka, ker se je med vinogradnike zaneslo, da na suho cepljene trte ne uspevajo tako dobro in da manj rodijo. Ta očitek je bil utemeljen, in sicer s sledečih vzrokov. 1. Trte, cepljene v posameznih trtnicah na suho, niso bile v splošnem dobro zalite in dobro vkoreninjene, razentega so bile podlage za dotično zemljo neprimerne, cepiči pa od malorodovitnih trt. 2. Trte cepljenke niso bile vselej pravilno posajene; one zahtevajo večjo pažnjo pri sajenju kot pa korenjaki.

Ker je bilo zadnje desetletje silno slabo za zeleno cepljenje trt posebno v mrzlejših krajih, je prav, da se pri sedanji obnovi oprimumo suhega cepljenja. Že več let se bavim s suhim cepljenjem in trte, posajene v vinograd, rastejo in dobro rodijo.

Največje ovire in sitnosti pri stratificiranju trt so delale silnice in oskrbovanje trt v njih, ker silnice se malemu vinogradniku ne izplača delati, razen, ako trte prodaja. Par let si že jaz in moj prijatelj pomagava na sledeči način: Ko napolnimo zaboj s cepilkami, ga postavimo v hlev, kjer ni preniha, pod zaboj ter okrog zaboja naložimo pol metra na debelo svežega konjskega gnoja. Tudiroveji je dober, na vendar veliko slabši. Ako je hlev bolj mrzel, je treba tekom 8—10 dni gnoj obnoviti, sicer ne. Trte v zaboj, ki je obložen s hlevskim gnojem odženejo v 14—18 dneh toliko, da jih lahko postavimo na hladno, da se utrdijo. Na ta način sem pre-

teklo leto delal z dobrim uspehom. Lansko leto se je v kljub suši prišlo 90% cepljenih trt v trtnici in to brez vsega zalivanja razen ob saditvi. To je uspeh, ki ga ne dosežejo najbolj moderne silnice. In trte! Poganki na cepičih so dosegli v trtnici 40 do 70 cm dolžine s krasno razvitimi koreninami. Uspeh lepo prijetih in dobro vkoreninjenih trt pripisujem v veliki meri tudi dušiku, ki se je razvijal iz obloženega

gnoja in prišel v prid razvijajočim se koreninam in kalusu že v zaboj.

V interesu vinogradništva je, da se vinogradniki pri obnovitvi vinogradov poprimejo suhega cepljenja trt. Najboljše in najceneje so trte, ki jih doma vzgojimo. Večji vinogradniki, ki potrebujejo večjo množino trt, bi pa na ta način dosegli dvojni uspeh: 1. Dobili bi zanesljivo dobre trte zase in sosedu; 2. sinevi manjših posestnikov in kajžarjev bi pa dobili delo in temu primern zaslužek.

Franc Vide.

Enostaven način napeljave hmelja.

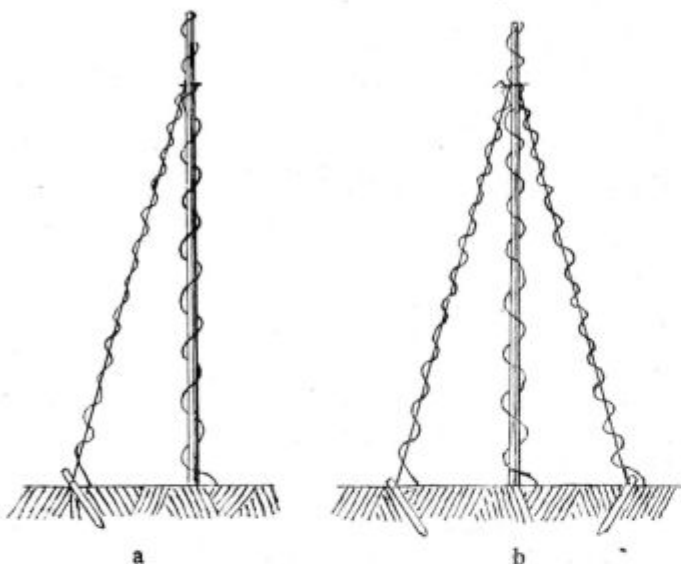
Vsled težke vnovčitve lanskega hmeljskega pridelka je mnogo hmeljarjev v zadregi glede nabave dragih hmeljev. Težko se je odločiti za izruvanje mladih nasadov, posebno ker vidimo, da na Češkem ne le, da ne omejujejo starejših nasadov, temveč delajo še letos mnogo novih. Tudi pri nas v Sloveniji ne gre, da bi omejevali to važno panogo kmetijstva in delali isto usodno napako kot doslej, da smo namreč ob dobrih letinah, ko so bile cene visoke, napravljali nove nasade in jih v par letih, ko je cena popustila, zopet poruvali. Vsak hmeljar naj skuša ohraniti tudi v letih krize vedno, svojemu posestvu odgovarjajočo količino hmeljskih nasadov.

Hmeljski strokovnjak Hampp je uvedel na Bavarskem tekom par let poševno napeljavo na žico. Poskusi so dognali, da vprav poševna lega trte obilnejši pridelek. Na isto stvar sem opozoril že lansko leto v „Kmetovalcu“ od 15. maja.

Da zamoremo pri nasadih, napeljenih deloma na droge, deloma na vrvice, polovico do dve tretjini dragih drogov prihraniti, marsikateremu hmeljarju dosedaj ni bilo znano, dasi s tem izdatno novičamo donos hmeljnika. Prvi pogoj za to je seveda, da so drogi, ki jih nameravamo uporabiti za ta način napeljave, dovolj krenki, da so v rabi kvečjemu 4 leta in da torej niso še pereli. Namesto, da damo drog vsaki rastlini, ga postavimo le vsaki drugi rastlini. Od rastline, ki je ostala tako brez droga, na napeljemo 2 mm debel motvoz poševno na drog druge rastline. Tako prištedimo polovico drogov.

Če imamo pa dovolj krepke, dolge droge, lahko napeljemo motvoz od obeh strani in si prilhranimo tako dve tretjini drogov.

Namesto motvoza vzamemo lahko tudi 1.8 mm debelo žico. Pritrdimo jo na $\frac{3}{4}$ m dolg količek, ki ga zabijemo poševno v zemljo 30 cm od sadeža. Motvoz ali žico zadrtnemo na drog kakih $\frac{3}{4}$ m od konca, še preden postavimo droge, najmanj 6 m od tal. Ta način napeljave nikakor ni nov, temveč so se ga pred leti, dokler so imeli v Nemčiji še izključno nasade na

Pod. 18. Poševna napeljava hmelja pri a z ene strani in pri b z dveh strani.

droge, precej posluževali. Četudi so prevladali tam nasadi na žico, vendar še lahko vidimo vsako leto nekaj takih nasadov. Namen teh vrstic ni priporočanje splošne vpeljave tega načina, temveč le migljaj hmeljarjem za pomoč v sili.

—K—

Koreninske pritlike ali živice hmelja.

Prof. inž. V. Sadar.

Ko odgrebemo spomladi hmeljne korenike ali štor, da jih obrežemo, večkrat opazimo stranske, 1—1.5 cm debele, večji del 0.40—1 m dolge, koreninam slične poganjke, ki jih imenujemo koreninske pritlike ali živice ali tudi roparje. Seveda jih moramo odrezati od štora in izvleči iz zemlje, ker škodujejo hmelju na ta način, da porabijo zase del redilnih snovi, ki potujejo iz korenike navzgor in ki bi sicer hasnile trtam.

V nekaterih hmeljnikih so pritlike redka prikazen, v drugih jih je pa toliko, da jih najdemo skoro pri vsaki rastlini. Koreninske pritlike rastejo razmerno hitro in bolj plitvo kakor prave korenine; razprostirajo se namreč okoli 10—18 cm globoko in bolj v vodoravni smeri. S pravimi koreninami imajo le to skupnost, da se nahajajo v zemlji in da slično izgledajo, sicer je pa njihova naloga čisto druga. Pritlike tvorijo valjaste in gladke vrvi, ki so po vsej dolžini enako debele. Nimajo niti lasatih korenin niti medčlenkov. To je zanje značilno.

Ko je pritlika dosegla neko določeno dolžino, se prične na krajnem koncu členiti: najprej požene tu nekaj pravih korenin, potem glavni brst in še nekoliko stranskih, ki poženejo mladice skozi zemljo

na površje. Iz tega se razvidi naravna svrha teh pritlik, t. j. razmnoževanje rastlin na nespolni način. Isto svrho imajo tudi n. pr. živice pri jagodah, pri pirnici ter plezajoče in plazeče se stranske vejice mnogih drugih trajnih rastlin.

Hmeljne pritlike pa imajo še drugo svrho, namreč podpirati spolno razplojenost rastlin na ta način, da poženejo rastline drugega spola kakor je spol matrne rastline. Ta pojav je v dobro oskrbovanem hmeljniku sicer redek, toda pri divjem hmelju ga vedno lahko opazujemo. Divji hmelj živi v skupinah, ki jih sestavljajo moške in ženske rastline.

Znano je, da so za hmeljarja važne le ženske hmeljne rastline in zato vzgajamo v hmeljniku le ženski spol. Naši pivovarji ne cenijo oplojenega hmelja, zato pridno trebimo in zatiramo moški hmelj. V Ameriki, Belgiji, na Švedskem in deloma tudi na Angleškem pa puščajo v hmeljniku nekoliko moških rastlin; sodijo namreč, da oplojene rastline rodijo več storžja. To je sicer res, toda to storžje ni nikdar tako odlične kakovosti, ker se seme razvije na račun hmeljne moke. Seme daje pivu zoprni okus.

Hmelj razmnožujemo le nespolno, t. j. s sadikami. Vkljub zatiranju moških rastlin pa vendar najdemo prav pogosto oplojene storžke. Pelod hmelja je namreč tako lahek, da ga veter raznese do 20 km naokoli, posebno še, ker ga napravi vsaka moška rastlina ogromno množino.

Kulturni hmelj se v pogledu kor. pritlik razlikuje od divjega. Kulturni hmelj je zaradi globokega obdelovanja zemlje, zaradi vsakoletnega obrezovanja, neprestane vzgoje iz sadik in zaraditega, ker ga sadimo na bolj solnčne, manj vlažne zemlje, počasi izgubil veliko nagnjenje za tvorbo koreninskih pritlik.

V vlažnem, plitko obdelanem hmeljniku in v senčni legi, pa najdemo pogosto pritlike, posebno še, če je mrtvica (spodnja plast) slaba. V teh okoliščinah traja hmelj navadno le malo časa, zato stremljiva rastlina v boju za svoj obstanek za tem, da se obdrži in zato napravi številne živice.

Zaradi različnih kult. okolnosti se razvijajo pritlike z različno hitrostjo: ena raste hitro, druga počasi, tretja zmerno in semtertja se kaka pritlika čisto izobliči: namesto da raste od korenike proč, se pritlisne k njej ali se postavi pokonci in se razvije, da izgleda kot nekaka rogovila, že precej slična pravi koreniki. **Marsikdo se pri rezi zmoti, jo smatra za koreniko in jo obreže.** Tako nastane nova matična rastlina, ki prav lahko odžene drugi spol.

Iz navedenega sledijo sledeča praktična pravila:

Rez hmelja je zelo važno dejanje, ki zahteva največjo pozornost, kajti s pravilno rezjo zatiramo tudi tkzv. roparje, ki nam lahko povzročijo velike neprijetnosti. Preden lanske trte obrežemo, moramo štor (korenike) popolnoma razgaliti, t. j. odgrebsti, da lahko odrežemo vse nepotrebne stranske in zakrnele poganjke. Tako najtemeljiteje uničujemo roparje. Nikakor ne zadržujemo, da odkrijemo samo glavo in obrežemo trte. Nekateri celo mislijo, da štoru popolno razgalenje škodi, kar pa ni res. Nasprotno. Še prija mu. Globoko obdelovanje pospeši zatiranje pritlik, istotako dobra lega in hmelju prikladna zemlja.

O prodaji lesa in gozdov.

Gozdovi tvorijo najdragocenejši del našega narodnega premoženja. Gozd je kmetovalcu vir najzanesljivejših in stalnih gospodarskih dohodkov. Le pogledimo kmetije, ki imajo dosti gozda in lesa — kako trdno te stoje in kako so neodvisne od raznih neugodnih naravnih in gospodarskih vplivov!

Zadnja leta je sicer izgledalo, kakor bi izgubljali gozdovi in les v oddaljenih krajih vsako vrednost in se je mnogih kmetovalcev v visokih legah in planinah loteval že obup. Izkupiček za les ni poplačal več režije — delo in stroške spravljajanja. Vendar se tozadevno — hvala Bogu! — zadnji čas obrača na bolje in posebno razveseljivo je dejstvo, da se našemu lesu na svetovnih tržiščih popravljajo cene in da je povpraševanje po našem blagu v Nemčiji in Italiji postalo znatno živahnejše. Vsaj ena tolažba za naše kmetijstvo, ki stopa pravkar v težko dobo vsesplošne gospodarske krize! Kriza v vinogradništvu, kriza v hmeljarstvu, kriza v mlekarstvu in h koncu koncev se omejuje na vseh drž. mejah še izvoz, ki tira cene naše živine navzdol.

Te izredne gospodarske prilike nas silijo, da čimbolj varčno gospodarimo, da smo previdni pri vnovčevanju gospodarskih pridelkov in gozda.

Prodaja lesa se vrši predvsem na dva načina. Kmetovalec proda trgovcu stoječi les na licu mesta ali pa poseka les sam in proda potem ležeča debla oz. izdelke. Za en ali drug način prodaje so merodajne razmere na licu mesta v gozdu ter gospodarske razmere posestnika. Prodaja stoječega lesa se vrši „na čez“, po površni ocenitvi, brez merjenja ali pa na podlagi merjenja in določitve kubične mere oz. telesnine.

Prodaja brez merjenja je v navadi še v nekaterih oddaljenih planinskih krajih. Starejšim ljudem se dopade, da dobijo naenkrat in hitro večjo vsoto denarja. Isti pojav opazimo pri prodaji lesa kakor pri prodaji živine. Ljudje računajo in preudarjajo premalo ali pa spekulirajo, samo da je pri tej spekulaciji navadno kmet tisti „ki gor plača“.

Saj je tudi razumljivo. Naš kmet navadno ne pozna tako dobro vse tržne prilike in tudi ni tako izvežban v ocenitvi „na oko“ kot trgovec. Zaradi tega je pred prodajo „na čez“ tudi pri lesu odločno odsvetovati.

So primeri, da potrebuje kmet nujno denar, da je primoran k hitri prodaji gozda. Na pr. v primeru večje gospodarske nesreče, ognja, poplave itd. Vendar tudi takrat se ni prenačeti in se je izogniti prodaji lesa brez natančne ocenitve in brez merjenja. Ako kmetovalec sam ni več določiti množine lesa rastočega gozda, naj se obrne na zanesljivega izvedenca ali strokovnjaka. Le-ta bo, ako ima mnogo vaje, določil količino in telesnino kar iz glave, ali pa se bo poslužil raznih načinov merjenja. Izvršil bo klupiranje — določitev premera vseh debel v višini 1.30 m — in bo potem na podlagi oblikovnega števila, debelnih in donosnih tabel itd. ugotovil množino lesa na gotovi parceli. Strokovnjak ali zanesljiv izvedenec bo kmetovalca informiral tudi o dnevnih cenah in bo ta lahko izračunal celotno vrednost gozda.

Torej nikar se ne prenačite pri prodaji gozda predvsem ne prodajajte „na čez“, ako niste poprej zmerili in zračunali vrednost lesa! Nešteto je primerov, da je trgovec kupil kmetijo, je odprodal les — kmetija, zemlja in posestvo pa mu je ostalo potem zastoj, kot čisti dobiček. Marsikateri kmetovalec bi še lahko rešil posestvo sebi in svojim otrokom, ako bi znal pravilno računati tudi v gozdu in z lesom. Izobraženim posestnikom toplo priporočam, da se tozadevno pouče in preštudirajo knjižico „Poljudna navodila za merjenje lesa“. Knjižico je spisal višji gozdarski nadzornik g. A. Šivic v Ljubljani in jo je založila Kmetijska družba.

Spričo današnjih gospodarskih razmer izgleda, da bode gozd zares še najboljši vir dohodkov osobito v planinskih krajih. Vendar je slišati že tu in tam glasove, da se to dragoceno narodno premoženje vidno in občutljivo krči in da mestoma že zmanjkuje lesa ter je vedno več goljav. Velikega pomena in važnosti bo zaraditega, ako bodo **oblastni odbor in druge samoupravne korporacije posvečale nacionalnemu gospodarstvu v kmečkemu gozdu** in tozadevnemu pouku kmetovalcev čim večjo pažnjo.

Kmetovalci, čuvajmo naš gozd, oskrbuймо in negujmo ga!

F. Wernig.

Kmetijska kino-predstava v Brežicah.

V nedeljo, 18. marca t. l. je priredila Kmetijska družba v meščanski šoli v Brežicah kino-predstavo s kmetijsko-poučnim značajem. V drugih naprednejših državah služi film že več let kot vzgojno sredstvo na šolah, pa tudi za kmetijski pouk po deželi se ga že splošno uporablja. Žive slike imajo namreč še trajnejši učinek pri pouku nego živa beseda.

Družbeni tajnik inž. Lah je najprej nakratko orisal pomen uporabe umetnih gnojil, nakar je prof. dr. Mandekić iz Zagreba predvajal prvi film o pridobivanju, uporabi in učinkovanju čilskega solitra na posamezne rastline. Še zanimivejši je bil drugi film o rasti rastlin. Ta nam je pokazal, kako pred nami skali zrnje, kako rase rastlina, se razvija v klas, nadalje v cvet, v plod in zrnje. Ta točka je bila izredno poučna ter lahko služi vsem šolam v pouk. Tudi tukaj je bil predložen krepak razvoj rastlin, gnojenih z umetnimi gnojili v primeri z negnojenimi. Tretja točka je bila bolj zabavne poučne vsebine: „Kmet hoče zeta z debelim krompirjem“. Ta film opisuje v dveh dejanjih ljubezen mladega kmečkega gospodarja do hčere bogatega kmeta. Bogataš noče dati mlademu gospodarju svoje hčerke za ženo, ker slabo gospodari, posebnost, ker pridelava predroben krompir. Mladi par je obupan; gre pa zvečer k predavanju o umetnih gnojilih, kjer dobi potrebna navodila, kako izboljšati svoje pridelke. Praktično ga o tem pouči še sosednji veleposestnik. Poprime se uporabe umetnih gnojil, doseže krasne pridelke na žitu in krompirju in s tem tudi roko ljubljene mladenke.

Taki filmi so zelo prikladni za pouk podeželskega ljudstva in zaležejo mnogo več nego sama predavanja. Želeti bi bilo, da se ta film predvaja tudi v drugih krajih Slovenije vsaj tam, kjer so na razpolaganje primerne dvorane in po možnosti tudi kino-aparati.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba le svojim udom, ki so podpisani s polnim imenom. Za odgovor je priložiti 3 Din (v znamkah) za stroške.

Vprašanje 21. Mesar I. ima svojo stalno mesarijo v občini bivališča, izvaža pa meso ter ga prodaja v večjih ali manjših množinah v sosednji občini. Plačilo občinskih naklad zahtevata obe občini: tista, v kateri stalno prebiva in v kateri tudi res izvršuje mesarski obrt, zahteva pa plačilo tudi ona občina, v katero izvaža del mesa doma zaklanih živali. Ali se mora plačevati obč. naklada v dveh občinah od ene iste zaklane živali? (I. T. v L.)

Odgovor: Predvsem pripominjamo, da sta nam znana dva primera, tičoča se tega vprašanja. Prvi se je obravnaval na poučnem županskem shodu na Trati v Poljanski dolini, drugi se je obravnaval uradno. Zato bodi tu pojasnjena avtentična interpretacija o plačilni obveznosti, ki velja po sebi umljivo na vse občine. Ker velja za občinske doklade in naklade na vse užitninske predmete — (konsumne davščine) — v splošnem načelo, da bodi po njih zadet le konsum (použitje) v občini, je po sebi umljivo, da je prizadeti mesar dolžan plačati v občini, kjer izvršuje svoj obrt, občinsko naklado le od onega mesa, ki ga spravi v konsum v domači občini, to se pravi, da plača občinsko naklado le od onega števila živinčet, ki jih res razproda v občini, kjer kolje. Od mesa pa, ki ga uvaža v drugo občino, mora plačati naklado v tej občini. Nesporno gotovo je, da ni dolžan od enega istega kosa živinčeta plačati naklado dvakrat. — Tudi § 78. občinskega reda (za bivšo Kranjsko) določa jasno, da sme doklada k užitnini zadevati samo použitje v občinskem ozemlju, nikakor pa ne proizvajanja in zlasti ne trgovskega prometa. (Tu bi mi še pristavili k točvarni uradni rešitvi, da se smatra za trgovski promet le izvoz živine v celih kosih zaklanih živinčet, ki jim ne sme manjkati noben bistven del, niti jezik.) — Ako je torej plačal mesar občinsko naklado v domači občini tudi od onega mesa, katero je uvozil v sosednjo občino in tam zopet plačal od prav tega mesa občinsko naklado, mu gre vsekakor pravica do povračila v občini obratovališča plačane naklade, ker obstoji le enkratna davčna dolžnost za en predmet. — Za pobiranje naklad na meso so v splošnem še nadalje veljavna določila zakona o užitninskem davku na meso z dne 16. junija 1877. l., drž. zak. št. 60, čeprav je bil državni davek na meso v naši državi ukinjen z dnem 1. decembra 1920. leta.

Franc Kristan, občinski revizor.

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

OPOZORILO. Kakor lani hočemo tudi letos prinašati kratke podatke o občinskih zborih kmetijskih podružnic kakor tudi o delovanju sploh, da se na ta način poučimo in prepričamo, kako delujejo odbori posameznih podružnic. Te objave naj služijo za zgled in za spodbudo! Želimo, da se na občinskih zborih rešujejo tudi važna in nujna vprašanja domačega kmetijskega gospodarstva. Odbori naj skrbijo za polnoštevilno udeležbo! Na Občni zbor se je treba pripraviti z dobrimi predlogi in nasveti. Vsak član naj pomisli, kaj bi bilo predlagati in kaj storiti, da se vname potrebno zanimanje za podružnično delovanje in za povzdigo ondotnega kmetijstva.

Kmetijska podružnica pri Sv. Gregorju je zborovala 19. februarja t. l. Od 42 udov je bilo 27 navzočih. Predsedoval je načelnik A. Oblak, ki je v svojem poročilu grajal premalo zanimanja za umetno gnojenje in vspeh hujal k pogozditvi zanemarjenih prostorov. Računski zaključek izkazuje 760 Din

dohodkov in 22 Din stroškov. V odbor so bili izvoljeni A. Oblak načelnikom; odbornikom pa Jos. Adamič, Al. Jaklič, Iv. Marolt in Fr. Krumpeštar. Delegatom za občini zbor je bil izvoljen A. Oblak. Pri slučajnostih se je sklenilo, naročiti več izvodov „Živinoreje“ pri Družbi sv. Mohorja, izposojevati čistilnik članom na dom, nečlanom pa proti plačilu 5 Din od mernika in je odgovoren za to tisti član, pri katerem nečlan čisti.

Kmetijska podružnica v Slov. Bistrici je zborovala 19. februarja t. l. Od 56 članov je bilo 23 navzočih. Poročilo o delovanju, ki se je tikalo zlasti vinogradniškega posestva, je podal načelnik Zafošnik. Tajniško in blagajniško poročilo je podal A. Pinter, ki je prevzel l. 1919. blagajno z gotovino 420 K in z dolgom 35.000 K in ki izkazuje letos 10.581 Din v gotovini in 21.000 Din v blagu brez vštete vrednosti posestva, ki je dala v zadnjih letih lepe dohodke. Pri tem se je poudarjalo, da nima biti naloga podružnice zgolj v obdelovanju vinograda, ampak tudi v pospeševanju vsega kmetijstva, da bodo imeli člani kaj več koristi. Za obdelovanje posestva, ki je bilo doslej v rokah načelnika, naj se določi poseben pododbor, da bo načelnik razbremenjen. Po predlogu dr. Lemeža, ki je odobral del načelnika, naj se odbor peča s pridobivanjem novih članov, s prirejanjem predavanj, z izobraževanjem kmečke mladine, s pospeševanjem živinoreje in vseh drugih panog. V odbor naj se izvolijo tudi mlajše moči. Pri volitvah, ki so na to sledile, so bili izvoljeni: V. Gornjak, načelnikom, odbornikom pa P. Zafošnik, L. Viher, A. Stampfl, M. Mally, A. Goričan in R. Flucher. Podružničnim zastopnikom za družbeni občini zbor je bil izvoljen Ninko Gornjak.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Kmetijsko-nadaljevalna šola v Laškem je priredila dne 8. t. m. s svojimi 35 učenci poučni zlet na kmetijsko šolo v Št. Jurju ob juž. žel. Zletnike je spremljal sreski kmet. referent in vseh petero gg. učiteljev z upraviteljem g. Kislingerjem. — Obisk priznane in predvsem v Savinjski dolini popularne kmetijske šole je nudil šolski mladini in tudi učitelstvu nepričakovano mnogo gospodarskih zanimivosti. Poučni ogled — vrtov, polja, hlevov in gospodarskih strojev —, ki je trajal nad 3 ure, je komaj zadostoval za površno spoznavanje velikega, krasno zaokroženega in vzorno urejenega gospodarstva. Vsi udeleženci, predvsem pa voditelji zleta so imeli po izvršenem ogledu prijeten občutek in zavest, da so pokazali naši mladini pot in vir, na katerem naj iščejo kot bodoči gospodarji razne strokovne nasvete in navodila. Priporočamo vsakomur, kdor hoče videti združeni idealno teorijo in prakso v kmetijskem obratu, kdor se hoče učiti novodobnega poljedelstva, živinoreje in vrtnarstva, naj obišče kmetijsko šolo v Št. Jurju! Tokratni naš zlet in obisk šole ni iznenadil najprijetneje samo dovetnih naših mladeničev, hodočih pionirjev gospodarske kulture, ampak tudi učiteljstvo, ki se gg. inž. Petkovšku in Vardjanu na tem mestu zahvaljuje na pripravnosti za utrudljiva razkazovanja in za pozorno gostoljubnost. W.

Na specialni kmetijski šoli v Št. Jurju pri Celju se vrše sledeči dvodnevni tečaj: 1. Sadjarski tečaj za cepljenje in precepljevanje sadnega drevja za učitelje in druge zanimance 2. in 3. aprila. 2. Čebelarski tečaj za spomladanska dela za učitelje in druge 10. in 11. aprila. 3. Vrtnarski tečaj za učiteljstvo in druge 23. in 24. aprila. — Nočišče, v kolikor je prostora na zavodu, je brezplačno, prehrana za vsak dan pa stane 12.50 Din. Priglasiti se je pismeno brez prošnji za odgovor.

Vodstvo kmetijsko-gospodinske šole v Kranju naznaja, da otvori drugi gospodinski tečaj, ki se prične 1. maja in konča 30. sept. t. l. ter ima namen učenke seznaniti z vsemi

vednostmi, ki so potrebne dobri gospodinji. Pouk, ki je slovenski, vodijo č. šolske sestre v zvezi s strokovnimi učitelji. Učni načrt obsega sledeče predmete: gospodinjstvo, vzgojslovje, nauk o hrani in oblačilih, računstvo, zdravoslovje, poslovno spise, živinorejo, mlekarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo; v glavnem pa kuhanje, šivanje, pranje, likanje, urejevanje hišnih prostorov, vrtnarstvo itd. Ta gospodinjstvi tečaj je zlasti važen za ona dekleta, ki se žele priučiti uporabe sadja in zelenjadi v kuhinji, osobito konzerviranja (ukuhavanja) — in za sleherni gospodinjstvo nič manj važnega vrtnarstva. Oskrbovalnica (stanovanje, hrana, pouk) znaša 500 Din mesečno. Sprejemajo se učenke, ki so dovršile osnovno šolo in izpolnile 16. leto. — Nekolkovani prošnji za sprejem je priložiti krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, obvezno pismo staršev, da bodo plačali stroške šolanja in poslati na vodstvo kmetijske gospodinjstve šole v Kranju.

GOSPODARSKE STVARI.

Živinorejski odbor za sodni okraj Tržič je imel dne 19. februarja 1928. sejo v Pristavi pri g. Primožiču. Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1. licencovanje bikov, 2. premovanje plemenske goveje živine, 3. nakup mladih plemenskih bikov in merjascev, 4. slučajnosti. — K 1. Za licencovanje bikov je bilo enoglasno dovoljeno 2500 Din. K 2. Za premovanje plemenske govedu 5000 Din; več o premovanju v razglasu. Za pregledovanje živine pri premovanju so določeni v komisijo ref. Kmet. družbe, živinozdravnik Pahor, sres. ekonom Golmajer, Joško Primožič s Pristave, Vinko Golmajer iz Kovorja, Ferd. Kokalj iz Tržiča, Janez Ahačič od Sv. Ane, Josip Zupan iz Križ in Josip Primožič od Sv. Katarine. K 3. Za nakup mladih plemenskih bikov se je dovolilo za 21 točk 600 Din ter za vsako točko več 100 Din. — Za nakup mladih plemenskih merjascev pa 300 Din do 400 Din. K 4. Za vzrejo mladega plemenskega žrebca se dovoli Janezu Kokalju z Brezij nagrada 250 Din. — Na predlog Ferd. Kokalja iz Tržiča se je dovolilo 500 Din podpore za kmetijsko nadaljevalno šolo. Živinorejski odbor je zavzel odločno stališče, da se ne sme spuščati zakotnih bikov.

Važno za perutninarje. Vsi perutninarji se opozarjajo, da je v vsakem pogledu najprimernejši čas za valjenje mesec marc in april. Zato naj se v teh mesecih vsaka razpoložljiva dobra koklja izrabi. Jajca naj se vzamejo le od zanesljivih rejcev, ki gojijo naše domačegrudno štajersko-zagorsko kuro, ki v vsakem pogledu v naših krajih najbolje odgovarja. Rejci se opozarjajo zlasti na dejstvo, da se je v zadnjem času poleg jajčnega eksporta tudi izvoz žive in zaklane perutnine znatno povečal. Trgovina pa zahteva izključno le fino belokožnato robo, za kar zopet štajerka najbolje odgovarja, medtem ko velja roba z rumenimi nogami in rumeno kožo (italijanke, plimetke) kot manjvredna. — Zaradi pomanjkanja kreditov in pa vsled redukcije strokovnega osebja za letošnji žal ne bo mogoče uradoma razdeljevati valilnih jajc. Interesenti pa se opozarjajo na sledeče okolišče, kjer dobijo dobra valilna jajca štajerske pasme, in to: Maribor; Razvanje pri Mariboru; Središče ob Dravi; Št. Jur ob j. ž. in Celje. Natančne naslove lahko vsak zanimanec izve pri najbližjem sresnem živinorejskem referentu. — Oni perutninarji, ki hočejo jajca iz rejskih središč, se opozarjajo, da so take postaje z zaklopnimi gnezdi zaenkrat le še v okolici Maribora. Naslove lahko vsakdo izve pri kmetijskem oddelku velikega župana.

KMETIJSKE NOVICE.

Razglas o premovanju plemenske govedu. Živinorejski odbor za sodni okraj Tržič je v svoji seji enoglasno sklenil,

da se vrši letošnje premovanje plemenske goveje živine na sv. Jurja dan, to je 24. aprila 1928, ob 10. dopoldne v Pristavi pri Tržiču pri g. Primožiču. K premovanju se pripuščajo: 1. plemenski biki, 2. plemenski mladi biki, 3. plemenske planinske krave, 4. plemenske hlevske krave, 5. plemenske telice. Vse živali morajo biti čiste pincgavske pasme. Krave z lisu na glavi, z belimi nogami itd., so izključene od premovanja. — Tudi tiste krave ne bodo deležne premovanja, od katerih teleta se sproti prodajajo. — Živinorejski odbor v Tržiču.

Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo

Izredni občni zbor se je vršil 11. t. m. Udeležilo se ga je 39 tovarišev. Izčrpno so se obravnavala razna pereča stanovska vprašanja, ki so več ali manj v zvezi s prevzemom kmetijske pospeševalne službe in s tem tudi kmetijskega strokovnega osebja od strani oblastnih samouprav. Debata je bila vseskozi na višku, mirna in stvarna. Iz poročil deputacij pri obeh oblastnih odborih smo dobili vtis, da bodo tudi merodajni činitelji v čim večji meri upoštevali naše želje, katerih izpolnitev je v interesu kmetijstva v obeh oblastvih. Soglasno sta bili sprejeti dve spomenici na oba oblastna odbora v Mariboru in Ljubljani ter dva samostojna predloga v zadevi pripadnosti živinorejskega referenta ter honoriranja strokovnih poslov.

URADNE VESTI.

Poročilo

o delovanju Kmetijske družbe za Slovenijo v l. 1926.

(Dalje.)

Kmetijska književnost.

Po svojih pravilih bi družba morala izdajati tudi gospodarske knjige in navodila. Toda njena sredstva žal ne zadoščujejo, da bi mogla nadaljevati to hvaležno nalogo, ki jo je izvajala pred vojno.

V tem letu je družba tudi posredovala, da je hrvatska in srbska javnost spoznala slovenske kmetijske razmere. Pomagala je namreč pri ureditvi in izdaji slavnostne slovenske številke „Poljoprivrednega Glasnika“, ki je najbolj razširjen kmetijski list v naši državi. Da bi pripomogla k razširjenju slovenske kmetijske literature je družba prevzela v zalogo in prodajo vse slovenske kmetijske knjige. V svojem glasilu jih priporoča, seznanja z njimi čitatelje in jih s tem vabi k nabavi. Na ta način je že precej kmetijskih knjig spravila med slovenske kmetovalce.

Kmetijsko-poučna razstava.

Po svojih pravilih ima družba tudi nalogo prirediti kmetijske razstave. Po prevratu ni bilo do letos prilike, da bi se zamoglo to izvesti. Pri prvi pokrajinski razstavi „Ljubljana v jeseni“ l. 1926. je družba uredila kmetijsko razstavo v poučnem zmislu, ki je prav dobro izpadla. Ta prireditve se je vršila od 4. do 13. septembra v sledečih oddelkih: Strokovno-poučna razstava je vsebovala predmete iz poljedelstva, travništva, pašništva, živinoreje, planšarstva, vinarstva, sadjarstva in čebelarstva ter podkovstva. Nadalje agrarne operacije in melioracije, kmetijsko književnost ter kmetijsko preizkuševanje. Poseben prostor je zavzela mlekarstva razstava, ki je bila prva te vrste v večjem obsegu v Sloveniji. Razstava buteljskih vin je našla popolno priznanje. Tudi kmetijski stroji so bili v večjem obsegu razstavljeni. Omeniti je tudi konjsko razstavo, ki je 12. septembra zbrala najlepši konjski material Slovenije na razstavnem prostoru.

Pospeševanje kmetijskih panog.

Med glavna sredstva za povečanje kmetijske produkcije spadajo umetna gnojila. Da čim bolj razširi njih uporabo, je družba priredila med kmetovalci po deželi številne gnojilne poskuse, ki so se izvedli pod nadzorstvom sreskih kmetijskih referentov. K tem poskusom so v veliki meri prispevali: Tvornica za dušik v Rušah, Agrikulturno-kemični urad v Zagrebu in Delegacija proizvajalcev čilskega solitra v Beogradu.

Razentega je Tvornica v Rušah pripomogla, da je družba pri številnih podružnicah ustanovila zaloge apnenega dušika in drugih gnojil, da olajša kmetovalcem njih nabavo. Kot posebno novost v umetnih gnojilih je uvedla Tvornica dušika v Rušah mešano gnojilo nitrofoskal, ki vsebuje dušik, fosforovo kislino, kalij in apno, torej vsa potrebna rastlinska hranila. Že v prvem letu, ko je prišlo to gnojilo v promet, se je precej razširilo in je upati, da se bo kmalu udomačilo med našimi poljedelci.

Tudi za izboljšanje obdelovanja zemlje je družba skrbela ter priporočala in dobavljala pluge najboljših vrst. Tako je o priliki kmetijske razstave dne 5. septembra 1926. priredila pri posestniku Francu Černetu v Zgornji Šiški s Sackovimi plugi poskusno oranje, ki je bilo prav dobro obiskano. Tudi druge kmetijske stroje je razširjevala ter znatno povečala svojo tozadevno zalogo. Posebno mnogo trijerjev je dobavila kmetijskim podružnicam, ki so zanje prejele tudi državno podporo. (Dalje prih.)

VABILA

k občinim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora), pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po

katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Bled, v nedeljo, 15. aprila 1928. ob treh popoldne v „Blejskem domu“; Mošnje, v nedeljo, 15. aprila 1928. ob treh popoldne v stari šoli; Podlipa, v nedeljo, 22. aprila 1928. ob treh popoldne v Podlipi, 14; Senčur pri Kranju, v nedeljo, 22. aprila 1928. ob eni popoldne pri načelniku Matiji Gašperlinu v Senčurju; Velika Nedelja, v nedeljo, 15. aprila 1928. ob dveh popoldne v gostilni Alt pri Veliki Nedelji.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.	Ljubljana	Maribor
pšenica	1 q 397— do 407—	375— do 400—
rž	1 q 340— do 360—	300— do 350—
ječmen	1 q 310— do 360—	300— do 350—
ovsa	1 q 300— do 330—	300— do 325—
proso	1 q 260— do 300—	300— do 400—
koruza (nova, sušena)	1 q 300— do 305—	— do 300—
ajda	1 q 280— do 290—	— do 300—
fižol, ribničar	1 q 435— do —	400— do 500—
fižol, prepeščar	1 q 525— do —	— do —
krompir	1 q 125— do —	100— do 125—
Seno in žitni in drugi prideški		
sladko seno	1 p 80— do —	65— do 90—
kislo seno	1 p 60— do —	— do —
slama	1 p 50— do —	40— do 45—
Goveja živina		
Vol I.	žive teže 1 kg 8— do —	8— do 8.50
II.	— do —	7.50 do 7.75
III.	— do —	6.75 do 7—
Krave, klobasarice	1 q 3— do 4—	4— do 5—
(Prigon v Ljublj. 72, v Marib. 70 gl.)		
Teleta	žive teže 1 kg 10— do 11—	— do —
(Prigon v Ljublj. 3 v Marib. 7 gl.)		
6—8 tednov stari	komad 200— do 300—	250— do 300—
3—4 mesece stari	— do —	3.00— do 4.50—
5—7 mesecev stari	— do —	4.80— do 5.50—
Prasici		
debel	žive teže 1 kg — do —	10— do 12.50
mrtve	— do —	16— do 17—
(Prigon v Ljublj. 175, v Marib. 127 gl.)		
Pirščani		
piščanec	komad — do —	20— do 35—
kokoš	komad 25— do 40—	35— do 45—
Mleko		
smetana	1 lit. 2.50 do 3—	2.50 do 3—
čajno maslo	1 kg — do —	10— do 12—
surovo maslo	1 kg 40— do 55—	50— do 60—
bohinski sir	1 q 40— do 44—	36— do 40—
sirček	1 q 28— do 32—	— do —
lajce	komad 8— do 10—	8— do 10—
Kurvo		
trda drva	1 m ³ 150— do —	140— do 150—
mehka drva	1 m ³ 60— do 75—	105— do 115—

Za uredništvo odgovoren: Viljem Rohman. — Tisk J. Blasnik na sl. v Ljubljani. — Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.

V zalogi imamo naslednje stroje svetovnoznanih tvornic kmetijskih strojev

Hofherr - Schrantz - Clayton - Shuttleworth

za katere je v Sloveniji Kmetijska družba prevzela vodstvo poslov.

Univerzalni jekleni plugi:

UP5 — z samovodom-črtalom, plužno s premično osjo, z rezervnim jeklenim lemežem, za globočino 16 cm; teža 71 kg Din 825.—

UP6 — isto, za globočino 16 cm; teža 74 kg, Din 870.—

UP7 — isto kot pri UP6, za globočino 18 cm; teža 82 kg Din 960.—

UPS — isto, lahek, za globočino 13—16 cm; teža 62.5 kg, Din 640.—

UPG — isto, Din 650.—

UPR — isto, Din 650.—

D6MN — isto, za globočino 13—16 cm; teža 69 kg, Din 910.—

Brane:

MES5 — železne, njivske, dvodelne, Din 735.—

MES6 — železne, njivske, tridelne, Din 1100.—

MES7 — težke, tridelne, Din 1165.—

Št. 19 — 65 kg, železne, njivske, tridelne, Din 695.—

F1 — verižne, travniške, 198 cm široke, teža 95 kg, Din 1595.—

Planeti:

Št. 8 — kot okopalnik osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 740.—

Št. 18 — ročni, Din 170.—

Slamorenice:

Št. 74 — z ustjem 11", s klinjama na zamašnjaku, Din 3260.—

Št. 72 — ustjem 8", s klinjama na zamašnjaku, Din 2250.—

1EK — s klinjama na bobnu, Din 1240.—

JE — s klinjama na bobnu, Din 1485.—

CEJ za pogon z motorjem ali vitlom, Din 4440.—

Reporeznice:

C — z 4 vrstami nožev na vrtni plošči, Din 615.—

DF z noži na bobnu, Din 815.—

Robkači:

RR — za ročni pogon, izdeli na dan 40—50 hl, Din 1175.—

RRN — za ročni pogon, izdeli na dan 40—50 hl, Din 1255.—

Stroji za napravo zdroba:

Št. 3 — z obojestransko narebrenimi mlev. ploščami, debelost zdroba se da uravnati, Din 585.—

Št. 5 — z dvema narebrenima jeklenima valjčkoma, debelost zdroba se da uravnati, Din 1925.—

Žitočistilniki:

Št. 8 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešet, Din 2650.—

Št. 7 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešet, Din 3700.—

Vitlji (gepelni):

G — za 2 konja, Din 7790.—

Z — za 1 konja, Din 4950.—

Posnemalniki:

„Olympic“ P1 za 80 l na uro, Din 1270.—

„Olympic“ P2 za 120 l na uro, Din 1640.—

Pinje:

„Olympic“ št. 1, za 5 l Din 620.—

„Olympic“ št. 2, za 10 l, Din 750.—

„Olympic“ št. 3, za 15 l, Din 1225.—

Sackov plug D7MN po Din 920.—.
 Sackov plug D6MNR po Din 770.—.
 Oklopne jeklene deske za Sackove pluge D7 MN po Din 90.—.
 Črtala za Sackove pluge D7 MN po Din 30.—.
 Lemeži za Sackove obračalne pluge po Din 35.—.
 Sackovi plužni lemeži 7M24 po Din 52, 6R24 po Din 48.
 Sackov obračalni plug NW7 po Din 970.—.
 Sackov obračalni plug NW5 s črtalom in premično osjo po Din 1200.—.
 Sackov obračalni plug (glava) HAW7 po Din 520.—.
 Sackov osipalnik M po Din 700.—.
 Sackov osipalnik BHR po Din 400.—.
 Sackov osipalnik (glava) HSE po Din 310.—; M za 7" po Din 400.—.
 Sackov podzemni plug (glava) XII po Din 400.—; glava XV z noži po Din 400.—.
 Sackov izruvač za krompir (glava) s 7 rogli po Din 320.—.

Sackov okopalnik (glava) H4 po Din 315.—; (glava) XXV (kopačice) po Din 440.—.
 Sackova enokolesna plužna XXVIII po Din 140.
 Sackov kultivator FZBVR s 7 peresnimi noži po Din 1780.—; z 9 peresnimi noži po Din 1890.
 Glave URB4 za lesene pluge po Din 175.—.
Brane:
 Sackova 2 delna njivska brana I po Din 1350.—.
 Sackova 3 delna njivska brana Ia po Din 1600.—.
 Sackova 3 delna njivska brana GE3 s premakljivimi vrstami po Din 1150.—.
 Travniška brana A3 po Din 680.— in A4 po Din 800.—.
 Travnške brane z zvezdnatimi členki AIII po Din 900.—, BIII po Din 1050.—, BIV po Din 1220.—.
Sejalni stroj „Isaria“ širok 1,25, vrst 11, Din 4020.
 Trijerji (orig. Heidovi) razr. II/2 po 3600 Din.
 Trijerji (orig. Heidovi) razr. II/1 po Din 2600.
 Žitni čistilnik z 7 siti po Din 1350.
 Žitni čistilnik z 10 siti po Din 1520.
 Robkalni stroj za koruzo EMR po Din 950.—.

Vaš Thürpil je, kot edino očuvano sredstvo proti grizi pri teletih, čudežno vplival tudi v najtežjih slučajih. Zamorem se o „Thürpilu“ le pohvalno izraziti.

L. A. ekonom v U.

„Thürpil“ se dobiva pri živinozdravnikih in v lekarnah. Zahtevajte pristni „Thürpil“ in odklanjajte nadomestila. Edina tovarna: Cl. Lageman, Chem. Fabrik, Aachen. Zastopnik: „Lykos“ Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ul. 8.

KI JE PRIZNANO NAJBOLJE
 SREDSTVO ZA POVZDIG
 ŽIVINOREJE.

Inserirajte v „KMETOVALCU“

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neom. zav.

Račun poštna hranilnica št. 14257

Brzljavke: „KmetSKI dom“ Telefon 2.847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ul. šte. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročilu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredit v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na 6% brez odknjižbe čistih. Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje:

Kavcije inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice na druga mesta. Uradne ure: vsak delavnik 8.—12. in od 3.—4.1/2

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.

Čilski soliter

je najboljšo dušičnato gnojilo, ki izredno hitro učinkuje na raščo rastlin. Posebno prikladno je za ozimne, ki so letos precej slabo prezimile.

Čilski soliter dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani in v njenem skladišču v Mariboru, Meljska cesta 12.

Potrebna navodila o uporabi daje Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Turjaški trg 3.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast odelitelv in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevila zahvalna pisma. Cena: 5 škat. 46 Din, 10 ška 80 Din.

Lekarna TRNKOCZY
 Ljubljana, Mestni trg 4
 (Zraven Rotovža.)

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNIKA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja iztotočno mešano umetno gnojilo „NITRO-FOSKAL-RUŠE“ katero sestoji iz apnenega dušika superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom fosforom, kalijem in apnom, ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo spremljanje oglasov za prihodnjo številko. Upravištvu ne prevzame posredovanja.

„Seme pravega Kašelskega zelja“

kateri naredi velike trde glave, prodaja Ignacij Mrcina v Zg. Kašlju, pošta Dev. Mar. v Polju (20 gramov za 7 Din). Sprejemajo se tudi poštna znamke. 23

Brinje, češplje, fige,

za žganjekubo ima v zalogi: Ivan Jelačin, Ljubljana. Vzorci pošljem na zahtevo. 9

Jajca za valenje

od sivih Plimetk kokoši po Din 2.50 komad, in jajca od Toulouških gosi (velike lisaste) po Din 5 komad, razpošilja po povzetju: Avgust Kuhar, Vevče, pošta Dev. Mar. v Polju. 89

Terovo olje

za impregniranje lesa po 3 Din za kg ima na prodaj: Miha Kavčič, gostilničar, Zgornja Šiška 125, p. Ljubljana VII. 91

Bika montafonske pasme

15 mesecev starega, ima na prodaj: Janez Babnik, Bizovik 8, pošta Spod. Hrušica pri Ljubljani. (Cena po dogovoru). 99

Dva gepeljna,

dobro ohranjena, radi nabave motorja ima po nizki ceni na prodaj: Leopold Jesenko, Zirovnica 2, Gorenjsko. 97

Upravnik,

44 let star, poročen, z dolgoletno prakso v vseh panogah kmetijstva (žena izborna gospodinja) želi premeniti službo oskrbnika na kakem večjem posestvu. Cenjene ponudbe na upravištvu „Kmetovalca“ pod številko 96. 96

Slabo prebavo želodca,

zaprtje telesa, napihovanje, slabotno delovanje črev, hemoroide (zlati žilo), povapenjenost žil, izpuščaje itd. ozdravi kri čistilni „Planinka“ zdravilni čaj. Zahtevajte v lekarnah izrecno „Planinka“ čaj. Vsak paket je plombiran in nosi napis Lekarna BAHOVEC, Ljubljana (Kongresni trg) ker ga samo ta lekarna izdeluje. Samo taki paketi so pristni. Cena Din 20.—, Zahtevajte brezplačno poučno knjižico. 8

Jajca za valenje

od čistokrvnih Plymouth-Roks kokoši, komad po 5 Din oddaja Tika Jenko, Št. Vid pri Stični. 85

Zlato, srebro, platino,

srebrne krone in zlati denar kupuje po najvišjih cenah „Tovarna za ločenje dragih kovin“, Ljubljana VII, Sv. Jerneja cesta 8. 80

20 H. P. plinasti motor

(Saug-gas) v dobrem stanju na prodaj in na ogled v pogonu pri Anton Sušterič-u, Breznik števil. 2, pošta Dragatuš pri Crnomlju. 79

Gnojnične sode

iz mehkega in trdega lesa v različnih velikostih od 500 litrov dalje, trpežno izdelane, močno okovane, z razpršilnikom in dvakrat z karbolineumom impregnirane, nadalje izdeluje vinske in druge sode iz klanega slavonskega lesa v raznih velikostih „Sodarska zadruga v Tacnu“, p. Št. Vid nad Ljubljano. (Cene so jako zmerne, za solidno izdelavo jamči zadruga.) 78

Brzoparilnik

le malo rabljen, zato v najboljšem stanju, ki vsebuje 230 litrov, prodaja ugodno Andrej Mejač, Komenda pri Kamniku. 103

Bika pingavske pasme,

18 mesecev starega, ima na prodaj: Feliks Habad, Zapoge 8, pošta Smlednik. 102

Kolje za vinske trte

od 4 m do 5 m dolžine (smreke-kapnice) zimске sečnje, prodaja Oskrbištvu graščine Jurkloster, via Laško. 95

Cepljene trte

na rip. portalis, velš, rizling, beli ranfol, ima na prodaj: Franc Raušl, Kukava, pošta Jursinci pri Ptuj. 106

Vabilo

na redni občni zbor Kmetijske gospodarske zadruge, r. z. z. o. z. v Boh. Bistrici, ki se vrši na Belo nedeljo 15. aprila 1928 točno ob pol 15. uri v „Občinskem domu“ na Bistrici s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila in predlogi načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1927. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti. — Ako občni zbor ni sklepčen ob napovedani uri, se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki sklepa ne oziraje se na število navzočih. Bohinjska Bistrica, dne 20. marca 1928. — Načelstvo. 108

Bika montafonske pasme,

18 mesecev starega, 500 kg težkega, in dva žrebca, čistokrvnega „Gidrana“ 4 leta, in amerikanca, potomca „Vaselina“ 5 in pol let starega, ima na prodaj: Oskrbištvu graščine Fužine, pošta Dev. Mar. v Polju. 107

Zoper jalovost krav in telic

ter pri sravnem vnetju učinkujejo sigurno povsod priznane BUSULIN SVEČICE. Ne prodajate v zgubo krav, ki se ne oteletijo! Skatila z 12 svečicami in natančnim živinovozdravnim navodilom 30 Din. Izdeluje in razpošilja samo: Lekarna Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 96.

Bukov les

za ogelje in hlode prodaja 3000 m³, Ivan Šušar, Mišče pri Otočah, pošta Podnart. 98

Žrebico

dve leti staro (lepa brama), ima na prodaj Jakob Kregar, Vižmarje št. 2, p. Št. Vid pri Ljubljani. 104

Bika montafonske pasme

13 mesecev starega ima na prodaj Karol Zibert, Zablja vas 27, p. Novo mesto. 105

Kupim večjo množino ključev

(amerikanske podloge za suho cepljenje) Riparja Portalis in Göthe št. 9 od 7 mm debeline. Naslov: Franjo Žihner, veletržnica v Samošanih št. 37, pošta Sv. Marijeta pri Moškanjcih. 100

Jajca za valenje!

Bronastih puranov, ručavih štajerk in 2 čistokrvna petelina s kokošmi ima na prodaj Milan Leban, goenolog, Pekel 200, p. Pesnica pri Mariboru. 101

Pozor čebelarji!

Vse čebelarstvo orodje, panje, umetno satovje, „Ričove“ tiskalnice za umetno satovje, stroje za trčenje medu, semena medu bogatih rastlin dobavljajo:

Jugoslovanska Čebelarska Industrija
Novi Vrbas (Vojvodina) Pošt. pred. št. 5.
Cenik pošljem brezplačno!

Trtne škroplilnice in žvepalniki

„Vermorel“

Generalno zastopstvo za vse kraljevine SHS

BARZEL d. d.

SUBOTICA

Dobivajo se tudi pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

PRESELYTVENO NAZNANILO!

SE JE PRESELILA v novo urejene prostore na MESTNEM TRGU številka 5.

KOMERCIJALNA BANKA D. D., podružnica Ljubljana

Afilacija banke Čeho-Slovaški Legiji v Pragi.

Kmetovalci gnojite s

Kalijevo soljo

na en hektar (1³/₄ orala) s sledečimi količinami 40% Kalijeve soli: Pri žitih in travnikih: 100—150 kg (50—75 kg na oral). Pri krompirju, repi, pesi, detelji in koruzi: 200—300 kg (100—150 kg na oral). Na hmelju, vinogradu in sočivju: 250—350 kg, (125—200 kg na oral).

Večjo tu navedeno količino rabite na hektar (oral) tedaj, če v istem letu niste zadostno gnojili s hlevskim gnojem. Vsakoletno gnojenje s 40% kalijevo soljo, superfosfatom in apnenim dušikom je edino sredstvo za doseg najvišjih pridelkov. Tako gnojenje imenujemo **popolno gnojenje**. Že mešano gnojilo „Nitrofoskal Ruše“ je zelo priporočljivo.

Agrikulturno kemični urad Zagreb, Trg. N. br. 4/b

ki, deluje po nalogu znanega nemškega »Kali sindikata«, Vam da vedno brezplačno vsa potrebna pojasnila in brošure od vseh vrst umetnih gnojil.

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/4 stran	Din 2400.—	1/8 strani	Din 400.—
1/2 strani	Din 1200.—	1/4 strani	Din 300.—
3/4 strani	Din 800.—	1/12 strani	Din 200.—
1 strani	Din 600.—	1/24 strani	Din 100.—

Priloga listu stane Din 1500.—. — Mala naznanila do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Kmetovalci — udje Kmetijske družbe

Naročajte vse kmetijske potrebščine edino-le pri svoji strokovni organizaciji t. j. pri Kmetijski družbi za Slovenijo; edino-le ona Vam more dati vsa potrebna jamstva glede izvirnosti in dobre kakovosti umetnih gnojil, krmil, semen in strojev. Bodite previdni pri nakupovanju potrebščin, ne nasedite raznim »cenejšim« ponudbam.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Cene neobvezne. — Zaloge se nahajajo:

v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjovcih pri g. Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri tvrdki Čeh & Gaspar; v Radincih pri kmetijski podružnici sv. Jurja ob Ščavnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri g. Matvžu Stržaj; v Ptuj pri Kmet. društvu.

Večje zaloge apnovega dušika so:

pri kmetijskih podružnicah v Novem mestu, Rovtahn, Gor. Logatcu, Kostrivnici, St. Jerneju, Železnikih, Frankolovem, Škofji vasi - Vojniku, Brežicah, St. Ilju pri Velenju, v Velenju, Smartnem ob Paki ter pri hmeljarni v Žalcu.

Deteljina, travna in druga semena.

Brez jamstva glede čistote in kaljivosti naj nihče naših udov travna in deteljina semena ne kupuje. Zahteva naj vselej natančno navedbo odstotkov čistote in kaljivosti in naj ne upošteva cenikov, ki teh navedb nimajo, kajti v tem slučaju gre navadno za slabo in staro seme, ki je le navidezno »ceneje«.

Kmetijska družba je lotos kupila najčistejša in najbolj kaljiva semena in jamči pri deteljinih semenih in mačjem repu za popolno brezpredeničnost.

Cene za nadrobno oddajo so naslednje, pri odjemu celih vreč popust:

domača detelja, gorenjska	98% Č	90% K	26.— Din
lucerna, pristna francoska	96% "	90% "	42.— "
lucerna italijanska	98% "	91% "	33.— "
lucerna banaška	97% "	91% "	33.— "
hmeljna lucerna	97% "	85% "	18.— "
švedska detelja (inkl. 4% bele)	95% "	88% "	37.— "
bela detelja (inkl. švedske)	97% "	90% "	36.— "
mačji rep	99% "	95% "	14.— "
pasja trava	90% "	90% "	30.— "
francoska pahovka	90% "	85% "	22.— "
angleška ljulika	97% "	86% "	16.— "
laška ljulika	97% "	93% "	14.— "
travniška bilnica	98% "	95% "	32.— "
travniška latovka	85% "	85% "	36.— "

lisičji rep	60% "	75% "	64.— "
mehka stoklasa	80% "	80% "	12.— "
navadna šopulja	94% "	95% "	40.— "
pasji rep	98% "	80% "	76.— "
ovčja bilnica	80% "	90% "	28.— "

Vreče iz jute kakor tudi poštna frankatura se posebej računa po lastnih stroških.

Zmesi travnega in deteljinega semena. Iz gori imenovanih zajamčeno čistih in kaljivih vrst, sestavljene po strokovnih navodilih stanejo: I. za barski svet kg Din 28.—; II. za pešeno zemljo kg Din 28.—; III. za srednje težko zemljo kg Din 26.—; IV. za težko zemljo kg Din 26.—.

Korenjevo seme dolgo zlatorumeno po Din 40.— za kg.

Semenska pesa in sicer: Mamut, rdeča po Din 14.— za 1 kg.

Eckendorfovka, rumena po Din 12.— za 1 kg.

Oberndorfovka, rumena po Din 13.— za 1 kg.

To seme je jamčeno pristno severonemško, najvišje kaljivosti.

Semenska grahara, (grahica), jara, po Din 4.50 za 1 kg.

Semenski oves po Din 3.75 za 1 kg.

Semenski krompir „Alma“ in „Jubel“ po Din 1.75 za kg franko Ljubljana, brez vreče.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Čilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.50—, na drobno po Din 3.75. Večje količine po dogovoru. Nujno potrebno gnojilo za hmelj, koruzo in druge okopavine. Na hektar 200—300 kg.

Amonijev sulfat 20/21% po Din 500.— za 100 kg.

Apneni dušik 16—19% v pločevinastih posodah po Din 285 za 100 kg. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trboveljski ali Zagorski apnenici, po Din 13.— 100 kg, samo vagonke pošiljke.

Kalijska sol, 42% po Din 170.— za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo 90.— Din z vrečo vred. Za 1 ha 200—300 kg.

Kajnit 12—15% po 86.— Din za 100 kg. — Za 1 ha 400 do 600 kg.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 128.— za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. ri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Mavec (gips) za gnojenje. Cena po 40 Din za 100 kg z vrečami vred. — Na ha 600 kg.

Mešano gnojilo. Nitrofoskal - Ruše, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 180.— za 100 kg. Za 1 ha 500 kg.

Razklesana kostna moka. 30% fosforove kisline, 1/2% dušika po Din 120.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 88.— za 100 kg, v vrečah po 100 kg, za 1 ha 300—500 kg. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 200.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 115.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra. V Ljubljani in Mariboru stane vreča 100 kg 18/19% Din 138.—, vsak odstotek višje vsebine Din 6 več. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Na željo odda družba vrtnarjem in malim posestnikom umetna gnojila na drobno, t. j. na posamezne kilogr. po nastopnih cenah iz skladišča na Turjaškem trgu šte. 3. — **Superfosfat** po Din 1.25, **Thomasova žlindra** po Din 1.75, **kalijeva sol** po Din 2.—, mešano gnojilo za vrtove in za cvetice v loncih po Din 2.50 za 1 kg z vrečami vred.

Krmila:

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kilogramov po Din 4.— za kg, na drobno Din 4.50 za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 50 kg po Din 7.50 za kg, na drobno Din 8.— za kg, najmanj 5 kg.

Živinska sol po Din 2.— za 1 kg Ljubljana, z vrečami (po 50 kg) vred.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1 1/2 kg po Din 20, v ročkah po 3 1/2 kg Din 50.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 10 Din kilogram na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 70 Din in v steklenicah po dva kg po 30.— Din z ambalažo vred. Po pošti se razpošiljajo le pločevinaste kante.

Arsokol (glej spis v šte. 5. lanskega „Kmetovalca“) svinčen preparat zoper razne drevesne škodljivce, osobito proti črvičnosti jabolk, proti listnim in krvavim ušem, v steklenicah po 100 gr Din 20.—.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 70 za kg.

Cepilna smola po 1/4 kg Din 15.—, 1/2 kg po Din 8.—.

Eponit za čiščenje vina po Din 50.— za kg.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15.— za meter.

Gumijeve vezi, prvovrstne po Din 140 kg.

„Jullien“ za čiščenje vlna, za belo in za rdeče 1/4 kg Din 30, 1/2 kg Din 50, 1 kg Din 90.—.

Merilo za sode, novost patent Matievič, všteti tabelo po 130.— Din za 2 m zložitljiv aparat.

Moštne mere, žepne, mali format po Din 95.—.

Modra galica 98/99%, zajamčena po 7.80 Din kg, pri odvzemu najmanj 100 kg, na drobno po Din 8.— za kg.

Natrij bisulfit v tabletah po 180 Din za 1 kg.

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 12.50 za kg.

Porzol preizkušeno suho sredstvo za prašenje semena proti snetjivosti v zav. po 200 gr Din 20.—.

Rafija la Madagaskar Mayunga po Din 26.— za 1 kg.

Sulikol (koloidalno žveplo) proti oidiju, v zavitkih po pol kg Din 65, po 1 kg Din 120.

„Srgo“ aparati za zatiranje poljskih miši po Din 200.—. Srgo patroni po Din 7 za komad.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwile, po Din 140.—.

Škropilnice franc. znamke „Automatique“, nahrbtni Din 680.—.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechvile“ ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patent. razpršilnikom Din 2900.—.

Škropilnice Flora, dvoliterske, za vrtno nasade, po Din 370.—.

Škropilnice ročne, male po Din 80, srednje po Din 120, velike po Din 160. (Razpršilniki za veliko ročno škropilnico Din 18 za komad).

Škropilnice ročne, Ideal, bakrene po 1 lit. Din 205, po 2 lit. Din 210, ponikljane po 1 lit. Din 220, po 2 lit. Din 223 za komad.

Trtne škropilnice, bakrene, sistem Vermorel po Din 500, sistema Kmetijska družba po Din 450.—, Austria, originalna po Din 500.— in Kosma, po Din 520.—, originalna Vermorel po Din 520.—, prava francoska Superieur po Din 400, Cantechler po Din 450 za komad.

Vinalkometer za določanje alkohola od tvrdke Theo Seltz po Din 120.—.

Vinometri „Weinlaube“ inozemske tvrdke po Din 60.—.

Žveplo dvojno ventilirano 85/95% Chancel po Din 4.60 za 1 kg, z 3% galice po Din 4.90 za 1 kg.

Žveplovci trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik Torpille Vermorel, nahrbtni po Din 450, Kovina, nahrbtni po Din 420, za komad.

Žveplalniki za sode po Din 60.— za komad.

Vrtnarsko orodje, orig. tvrdke S. Kunde & sin:

Cepilni noži za okulacijo in kopulacijo od Din 33 do 140, peresa k škarjam po Din 1.—.

Žage za drevesa od Kunde, Din 52.—, Din 60.—.

Živinoreja in mlekarstvo.

Opozarjamo mlekarne na znižane cene večjih posnemalnikov „Baltic“ in „Titan“.

Gumijevi seski za teleta po Din 30 komad.

Gobčni odpiralci „Ekspres“, 150 Din komad.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po prof. Gerberju po 40 Din.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—; št. 3561 po Din 7.—.

Posnemalnik „Titan“ za 150 lit. po Din 2200.—.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1050, E2 za 100 lit. po Din 1250.

„Baltic“ posnemalnik H. F. za 35 lit. Din 540. M. O. za 60 lit. Din 1100, za 100 lit. K1. po 1500 Din, za 130 lit. K2. po Din 1700 ali isti stroj s podstavkom Din 2750.

Požiralnikove cevi za teleta 160 Din, za goved 320 Din.

Sirišče „Kastel“ se dobi v pločevinastih puščicah po 25 gr Din 10, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 250 gr po Din 110, 500 gr po Din 180.

Sesalke za gnojnico (gnojne pumpe) 330 cm po Din 880, 360 cm po Din 895, 390 cm po Din 910, 420 cm po Din 930, 290/420 cm po Din 1080.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 26.—.

Telečji napajalniki po Din 130 in gumijasti seski po Din 30.

Trokarji za goved po Din 100, za teleta in ovce po Din 76.

Razne kmetijske potrebščine:

Grablje, železne z 10 zobmi po Din 10.—.

Grablje, železne z 12 zobmi po Din 12.—.

Grablje, železne z 14 zobmi po Din 14.—.

Grablje, železne z 16 zobmi po Din 16.—.

Lopate za štihanje po Din 20.—.

Lopate za nakladanje po Din 20.—.

Vile, železne s 3 roglji po Din 13.—.

Vile, železne s 4 roglji po Din 14.—.

Kultivatorji (ročni) po 18 in 25 Din komad.

Mortol aparat za uničevanje mrčesa (gl. spis v Kmetovalcu šte. 15), po Din 80.— za garnituro.

Pasti za voluharje po 10 in po Din 6.—, klešče za pasti Din 5.—.

Francoski ključ (francozi) Rapid, mali po Din 35.—, srednji po Din 62.—, veliki po Din 100.— za komad.

Poljedelski stroji:

Univerzalni plugi in plužni deli:

Sakov plug R16 po Din 1900.—.

Sakov plug R14MN po Din 1600.—.

Sakov plug D8MN po Din 1000.—.